

Золедронова кислота

Золедронову кислоту використовують для лікування та профілактики проблем, викликаних впливом раку на кістки.

Що таке золедронова кислота?

Золедронова кислота належить до групи препаратів, які зветься бісфосфонатами. Вона може використовуватися для:

- захисту кісток від наслідків деяких методів лікування раннього раку молочної залози;
- зменшення ризику раннього поширення раку молочної залози на кістки — це називається допоміжним лікуванням;
- зниження підвищеного рівня кальцію в крові, спричиненого раком, який поширився на кістки;
- лікування слабкості кісток або болю, викликаного мієломою або раком молочної залози, який поширився на кістки.

Ранній рак молочної залози — це рак, який не поширився за межі грудей або прилеглих лімфатичних вузлів.

Рак, який поширився на кістки, називається вторинним раком кісток. Він виникає, коли клітини початкового (первинного) раку поширюються, утворюючи нову пухлину в кістці. Це називається вторинним раком або метастазами.

Мієлома — це рак клітин плазми крові. Аномальні клітини плазми накопичуються всередині кісток, викликаючи біль і слабкість.

Вплив раку на кістки

Кістки складаються з живої тканини, яка постійно оновлюється. Це допомагає кісткам зберігати міцність і форму.

Кістки складаються з двох типів клітин:

- остеокласти, які руйнують і видаляють стару кісткову тканину;
- остеобласти, які будують нову кісткову тканину.

У дитячому та молодому віці наші кістки товстішають та міцнішають. Але з віком остеокласти починають видаляти більше кісток, ніж утворюють остеобласти. Через це наші кістки повільно тоншають (стають менш щільними). У деяких людей втрачається занадто багато кісткової тканини, і у них підвищується ризик переломів.

Мієлома та деякі вторинні види раку кісток виробляють хімічні речовини, які змушують остеокласти руйнувати більше кісток. В результаті руйнується більше кісткової тканини, ніж відновлюється. Уражена кістка стає слабкою, болючою і більш схильною до переломів.

Кістки містять кальцій, який надає їм міцності. Кістка, уражена вторинним раком або мієломою, може втрачати кальцій, який потім потрапляє у кров. Підвищення рівня кальцію в крові називається гіперкальціємією. Вона може супроводжуватися такими симптомами:

- нудота;
- блювання;
- втома;
- дратівливість;
- сплутаність свідомості.

Як діє золедренова кислота

Золедренова кислота знижує активність остеокластів. Це може допомогти зменшити біль і зміцнити кістку, що призведе до зниження ризику поширення раку молочної залози на кістки.

Золедренова кислота також зменшує втрату кальцію кістками. Це допомагає нормалізувати рівень кальцію в крові.

Як приймають золедронову кислоту

Золедронову кислоту можна призначати окремо або разом з іншими способами лікування раку.

Золедронову кислоту вводять крапельно (інфузійно) у вену через тонку трубку, яка зветься канюлею. Зазвичай процедура проводиться в амбулаторному відділенні лікарні. Введення триває не менше 15 хвилин і зазвичай проводиться раз на 3–4 тижні.

Ваш курс золедронової кислоти

Тривалість прийому золедронової кислоти залежить від цілей лікування.

- Якщо ви приймаєте золедронову кислоту, щоб запобігти рецидиву раку, ви отримуватимете інфузію раз на 6 місяців протягом 3–5 років.
- Якщо ви приймаєте золедронову кислоту для зменшення болю або зміцнення кісток, зазвичай інфузія буде проводитися раз на 3–4 тижні. Вам також можуть призначити добавки кальцію та вітаміну D. Зазвичай потрібно приймати золедронову кислоту принаймні 2–3 місяці, перш ніж її ефект на кістки стане максимальним. Після цього її можна приймати до тих пір, поки вона зберігає ефективність.
- Якщо ви приймаєте золедронову кислоту для зниження рівня кальцію в крові, її зазвичай вводять одноразово.

Ваш лікар розповість вам докладніше про ваше лікування та його тривалість.

Стоматологічний огляд перед лікуванням

Зрідка це лікування може впливати на щелепну кістку. Докладніше про це можна прочитати в розділі «Менш поширені побічні ефекти» нижче.

Здорова ротова порожнина і зуби знижують ризик проблем із щелепою. Зазвичай перед початком лікування треба пройти огляд у стоматолога, щоб виявити можливі проблеми.

Якщо вам потрібне термінове лікування для зниження високого рівня кальцію в крові, попередній огляд у стоматолога, як правило, не потрібен.

Побічні ефекти

В цьому розділі йдеться про найпоширеніші побічні ефекти цього лікування. Також наведено інформацію про деякі менш поширені побічні ефекти.

У вас можуть виникнути деякі з цих побічних ефектів, але малоімовірно, що всі вони можуть статися одночасно. Якщо ви проходите лікування іншими протипухлинними препаратами, у вас можуть виникнути побічні ефекти, не зазначені в цьому матеріалі. Завжди повідомляйте свого лікаря, медсестру або фармацевта про будь-які побічні ефекти.

Ваш лікар може призначити препарати для усунення деяких побічних ефектів. Важливо приймати їх саме так, як пояснює медсестра або фармацевт. У такий спосіб вони з більшою ймовірністю допоможуть вам. Медсестра дасть вам поради щодо усунення побічних ефектів. Після закінчення лікування більшість побічних ефектів починає зникати.

Серйозні та загрозові для життя побічні ефекти

Деякі методи лікування раку можуть спричинити серйозні побічні ефекти. У поодиноких випадках вони можуть бути небезпечними для життя. Ваш лікар-онколог або медсестра може пояснити ризик виникнення цих побічних ефектів.

Зв'язок із лікарнею

Медсестра надасть вам номери телефонів лікарні. Якщо ви погано себе почуваєте або вам потрібна порада, ви можете телефонувати за ними будь-коли цілодобово. Збережіть ці номери в телефоні або тримайте їх в іншому безпечному місці.

Додаткова інформація

Ми не в змозі перелічити всі побічні ефекти цього лікування. Існують рідкісні побічні ефекти, які тут не зазначені. Детальніше про це можна дізнатися в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#).

Можливі побічні ефекти

Симптоми, аналогічні симптомам грипу

У деяких людей виникають симптоми, аналогічні симптомам грипу, зокрема:

- висока температура;
- озноб;
- біль у м'язах чи суглобах.

Повідомте свого лікаря, якщо ці симптоми не стають легше протягом 2 днів або викликають проблеми. Може бути корисним прийняти легкі знеболювальні, такі як парацетамол. Ви можете порадитися із цього приводу зі своїм лікарем, медсестрою або фармацевтом.

Біль у стегні, тазі або паху

Іноді біль у м'язах або кістках посилюється на короткий час одразу після початку прийому золедронової кислоти. У такому випадку ваш лікар може призначити знеболювальні, які ви будете приймати, доки вам не стане краще.

Рідко у людей, які приймають цей препарат, трапляється перелом стегнової кістки без очевидної причини. Іноді уражаються обидві стегнові кістки.

Якщо ви відчуваєте біль у стегні, тазі або паху, повідомте про це свого лікаря. Скажіть, що ви приймаєте бісфосфонати. Лікар може призначити обстеження стегнових кісток на наявність можливих ознак слабкості або переломів.

Анемія (низька кількість червоних кров'яних тілець)

Це лікування може зменшити кількість червоних кров'яних тілець (еритроцитів) у крові. Еритроцити розносять кисень по всьому організму. Зменшення кількості червоних кров'яних тілець називають анемією. У вас можуть бути такі симптоми:

- бліда шкіра;
- нестача енергії;
- відчуття нестачі повітря;
- запаморочення або стан переднепритомності.

Якщо у вас з'явилися ці симптоми, повідомте про це свого лікаря або медсестру.

Якщо у вас сильна анемія, може знадобитися крапельне введення додаткових еритроцитів. Це називається переливанням крові.

Втома

Відчуття втоми — поширений побічний ефект. Намагайтеся правильно розподіляти свої сили та планувати свій день так, щоб у вас був час на відпочинок. Легкі фізичні вправи, наприклад короткі прогулянки, можуть додати вам сил. Якщо ви відчуваєте сонливість, не сідайте за кермо та не працюйте з механізмами.

Головний біль

Це лікування може викликати головний біль. У такому разі повідомте про це свого лікаря. Вам можуть призначити знеболювальні препарати.

Почервоніння або біль у очах

Це лікування може вплинути на ваші очі та зір. Повідомте лікаря, якщо ваші очі почервоніли або болять. Він може прописати вам очні краплі проти цих симптомів.

Нудота

Під час цього лікування у вас може виникати нудота або блювання. Зазвичай ці симптоми незначні. Лікар може призначити вам таблетки від нудоти.

Приймайте їх точно за вказівками медсестри чи фармацевта. Легше попередити нудоту, ніж лікувати її після того, як вона з'явилася.

Діарея

Це лікування може спричинити діарею. Діарея означає більшу кількість випорожнень, ніж зазвичай, або водянистий чи рідкий кал. Якщо у вас сформована стома, вона функціонуватиме більш активно, ніж зазвичай.

Якщо у вас діарея:

- намагайтеся випивати принаймні 2 літри (3½ пінти) рідини щодня;
- не вживайте алкоголь, кофеїн, молочні продукти, продукти з високим вмістом жиру та клітковини;
- зв'яжіться з лікарнею, щоб проконсультуватись.

Вплив на серце

Це лікування може вплинути на роботу серця. Щоб дізнатися, наскільки добре працює ваше серце, ви можете пройти обстеження. Його можуть проводити до, під час та іноді й після лікування.

Негайно зверніться до лікарні, якщо ви:

- відчуваєте біль або стискання в грудях;
- відчуваєте задишку або запаморочення;
- відчуваєте, що ваше серце б'ється надто швидко або надто повільно;
- помічаєте будь-які зміни у своєму серцевому ритмі.

Такі симптоми можуть виникати через інші захворювання, однак важливо, щоб їх негайно перевірів лікар.

Вплив на нирки

Це лікування може впливати на роботу нирок. Зазвичай цей вплив помірний, і показники приходять у норму після завершення лікування. Ви здаватимете аналізи крові, щоб перевірити, наскільки добре працюють ваші нирки. Якщо у вас з'явилася кров у сечі або сечовипускання відбувається не так часто, як зазвичай, повідомте про це лікаря або медсестру.

Для захисту нирок важливо випивати щонайменше 2 літри (3½ пінти) безалкогольної рідини щодня.

Оніміння або поколювання

Ви можете помітити оніміння або поколювання навколо рота або в пальцях рук і ніг. Причиною цього може бути низький рівень кальцію в крові. Ви регулярно здаватимете аналізи крові для перевірки рівня кальцію. Негайно зверніться до лікаря, якщо у вас виникли ці симптоми.

Ваш лікар може попросити вас приймати добавки кальцію та вітаміну D, якщо ви не проходитье лікування для зниження рівня кальцію в крові. Ваш лікар повідомить вам, чи потрібні вам якісь добавки.

Менш поширені побічні ефекти

Алергічна реакція

У деяких людей під час лікування виникає алергічна реакція. Ознаками такої реакції можуть бути:

- жар чи припливи;
- висип на шкірі;
- свербіж;
- тремтіння;
- відчуття запаморочення;
- головний біль;
- відчуття нестачі повітря.

Якщо ви погано себе почуваєте або у вас з'явилися якісь із цих ознак, одразу ж повідомте про це лікаря або медсестру. Не продовжуйте це лікування, поки з кимось із них не порадитесь.

Проблеми з щелепою

Зрідка це лікування може впливати на щелепну кістку. Кісткова тканина у щелепі пошкоджується та відмирає. Це називається остеонекрозом щелепи (ОНЩ). Він може викликати:

- біль;
- розхитування зубів;
- проблеми із загоєнням ясен.

Ризик проблем із щелепою вищий після деяких типів лікування зубів, а також у людей із захворюваннями ясен або зубними протезами, які погано підігнані.

Під час лікування бісфосфонатами важливо уникати будь-якого стоматологічного лікування, яке може вплинути на щелепну кістку. Це включає видалення зуба чи кореня або встановлення зубних імплантатів. Дозволяється ставити пломби, лікувати ясна або здійснювати чистку та полірування зубів.

Щоб зменшити ризик розвитку проблем із щелепою, лікар порадить вам:

- перед початком лікування пройти повне обстеження у стоматолога;
- доглядати за зубами та яснами під час лікування (запитайте поради у стоматолога);
- повідомляти свого стоматолога, що ви приймаєте бісфосфонати, перш ніж проводити будь-яке лікування зубів.

У випадку виникнення будь-яких із цих симптомів одразу ж повідомте свого онколога:

- біль;
- набряк або почервоніння ясен;
- оніміння або важкість у щелепі;
- розхитування зубів.

Проблеми з вухами

Дуже рідко це лікування може вплинути на кісточки зовнішнього вуха. Завжди повідомляйте свого лікаря, якщо у вас:

- біль у вусі;
- виділення з вуха;
- вушні інфекції.

Ви також повинні повідомити лікаря, якщо помітите будь-які інші зміни у вухах або слуху.

Інша інформація

Госпіталізація

Якщо вас госпіталізували з причини, не пов'язаної з раком, важливо повідомити лікарям і медсестрам, що ви проходите лікування бісфосфонатами. Ви повинні повідомити їм ім'я свого онколога, щоб вони могли звернутися до нього за порадою.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами

Деякі ліки можуть впливати на ефективність цього лікування або зашкодити вам під час його проходження. Завжди повідомляйте свого лікаря-онколога про будь-які ліки, які ви приймаєте або плануєте приймати, зокрема про:

- ліки, які вам призначили;
- ліки, які ви купуєте в магазині чи аптеці;
- вітаміни, рослинні препарати та нетрадиційні методи лікування.

Повідомте інших лікарів, фармацевтів або стоматологів, які виписують або дають вам ліки, про те, що ви проходите це лікування раку.

Детальніше про своє лікування можна дізнатися в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#).

Засоби контрацепції

Ваш лікар порадить вам або вашій партнерці не вагітніти, поки ви проходите це лікування. Препарати можуть завдати шкоди плоду. Під час лікування та деякий час після його завершення важливо користуватися засобами контрацепції. Докладніше про це вам розкаже ваш лікар, медсестра або фармацевт.

Грудне вигодовування

Не рекомендується [годувати груддю](#) під час лікування та протягом деякого часу після його завершення. Причина в тому, що препарати можуть потрапити до організму дитини через грудне молоко.

Ваш лікар або медсестра можуть надати вам додаткову інформацію.

Медичне та стоматологічне обслуговування

Якщо вам необхідно звернутися до лікарні не з приводу раку, завжди повідомляйте лікарям та медсестрам про те, що ви проходите лікування раку. Повідомте їм контактні дані свого лікаря-онколога, щоб у них була можливість порадитись із ним.

Якщо вам потрібне стоматологічне лікування, проконсультуйтеся зі своїм лікарем-онкологом або медсестрою. Завжди попереджайте свого стоматолога, що ви проходите лікування від раку.

Про наші матеріали

Посилання на джерела

Детальніша інформація міститься в пам'ятці для пацієнтів (Patient Information Leaflet, PIL), яку можна завантажити в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#). У пам'ятці перелічені всі відомі побічні ефекти.

Рецензенти

Цей матеріал був написаний, переглянутий та відредагований групою зі створення інформаційних матеріалів про рак організації Макміллан Кенсер Саппорт (Macmillan Cancer Support). Його перевірили експерти в області охорони здоров'я, а також люди, хворі на рак.

Наші матеріали про рак були відзначені нагородою [PIF TICK](#). Цей знак якості, запроваджений організацією Patient Information Forum, свідчить про те, що ми відповідаємо 10 критеріям PIF, за якими визначається надійність інформації про здоров'я.

Як отримати відповідний догляд і підтримку

Якщо ви хворі на рак і не розмовляєте англійською, у вас може виникнути занепокоєння, що це позначиться на лікуванні раку та догляді за вами. Однак спеціалісти вашої медичної групи мають надавати вам допомогу, підтримку та інформацію відповідно до ваших потреб.

Ми знаємо, що інколи люди можуть стикатися з додатковими труднощами щодо отримання відповідної підтримки. Наприклад, якщо ви працюєте або маєте родину, вам може бути складно знаходити час для відвідування лікарні. Ви також можете турбуватися про гроші та транспортні витрати. Усе це може викликати стрес, і впоратися з цим може бути важко.

Проте у вас є можливість звернутися по допомогу. Спеціалісти нашої гарячої лінії можуть проконсультувати вас щодо певної ситуації вашою рідною мовою. Ви можете поговорити з медсестрою, фінансовими консультантами та спеціалістами з прав на соціальне забезпечення і з питань підтримки зайнятості. Крім того, ми надаємо хворим на рак гранти від Макміллан (Macmillan). Це одноразові виплати, які можна використовувати для оплати паркування біля лікарні, вартості проїзду, послуг із догляду за дитиною або рахунків на опалення.

Звертайтеся до служби підтримки Макміллан (Macmillan) своєю мовою

Ви можете безкоштовно зателефонувати до служби підтримки Макміллан (Macmillan) за номером **0808 808 00 00** та поговорити з нами українською мовою через перекладача. Ви можете розповісти нам про свої проблеми та медичні питання. Зателефонувавши, просто скажіть англійською, яку мову ви хочете використовувати. Служба підтримки працює щодня з 8:00 до 20:00.

© Макміллан Кенсер Саппорт (Macmillan Cancer Support) 2023 р., благодійна організація, зареєстрована в Англії та Уельсі (261017), Шотландії (SC039907) та на о. Мен (604). Також здійснює діяльність у Північній Ірландії. Компанія з відповідальністю, обмеженою гарантіями її учасників, зареєстрована в Англії та Уельсі під № 2400969. Зареєстрована на о. Мен під № 4694F. Юридична адреса: 89 Albert Embankment, London SE1 7UQ. ПДВ №: 668265007

Ми докладіємо максимальних зусиль для того, аби інформація, яку ми надаємо, була точною та актуальною, однак не варто покладатися виключно на неї замість отримання професійної консультації спеціаліста з урахуванням вашої конкретної ситуації. Наскільки це дозволено законом, Макміллан (Macmillan) не несе відповідальності за використання інформації, що міститься в цій публікації, або сторонньої інформації чи вебсайтів, що використані або згадуються в ній.

Переглянуто: 1 вересня 2022 р. | Наступний перегляд: 1 квітня 2025 р.

